

VANHEMMUUDEN TUKEMISEN KEINOT VIRONTÖRMÄN PÄIVÄKODISSA

Henna Havulinna

Opinnäytetyö, kevät 2014

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosiaalialan koulutusohjelma

Sosiaali- ja kasvatustieteiden suuntautumisvaihtoehto

Sosionomi (AMK)

TIIVISTELMÄ

Havulinna, Henna. Vanhemmuuden tukemisen keinot Virontrörmän päiväkodissa. Pori, kevät 2014. 31 s., 1 liite.

Diakonia-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma, sosiaali- ja kasvatusalan suuntautumisvaihtoehto, lastentarhanopettajan kelpoisuus. Sosionomi (AMK).

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, millaista tukea Virontrörmän päiväkodin lasten vanhemmat kokivat saavansa vanhemmuuteen päiväkodin työntekijöiltä ja millaista tukea he mahdollisesti haluaisivat saada enemmän.

Opinnäytetyö oli laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus. Aineistonkeruumenetelmänä käytettiin kyselylomaketta lasten vanhemmille. Saatua aineistoa analysoitiin sisällön-analyysillä. Kyselyvastauksissa nostettiin esiin usein esiintyneitä teemoja ja niistä tehtiin johtopäätöksiä. Tutkimusaineisto kerättiin syksyn 2013 aikana.

Tutkimustulokset osoittivat, että vanhemmuutta tuetaan Virontrörmän päiväkodissa ja siihen löytyy keinoja. Vanhemmat kertoivat saavansa sellaista tukea vanhemmuuteen, millaista työntekijät myös kokivat antavansa, joten tässä suhteessa tukeminen ja tuen saaminen ovat hyvin tasapainossa. Vanhemmat kokivat saavansa monenlaista tukea vanhemmuuteen, pääasiassa keskusteluapua, neuvontaa sekä ohjausta. Vain pienessä osassa tutkimustuloksia kävi ilmi, että vanhemmuuden tukemisessa voisi olla jotain kehitettävää.

Asiasanat: vanhemmuus, vanhemmuuden tukeminen, päivähoito, kvalitatiivinen tutkimus, varhaiskasvatus

ABSTRACT

Havulinna, Henna. Supporting parenthood methods in Virontörmä kindergarten. Pori, spring 2014. 31 pages, 1 attachment.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Social Services and Education. Degree: Bachelor of Social Services.

Aim of this thesis was to find out what kind of support parents of kids feel they have parental day care workers in Virontörmä kindergarten, and what support they might wish to get more.

My thesis was a qualitative research. The data collection method was a questionnaire for parents. The collected data was analyzed by content analysis. I raise up the survey answers, some often brought up the themes and I make conclusions from them. The data were collected in autumn 2013.

The obtained data indicate that parenting is supported in Virontörmä kindergarten and they found ways to support parenthood. Parents told that they get same support for parenting, what kind of support personnel said they give. Parents felt that they received all kinds of support for parenting, mainly in the debate help, advice and guidance. Only a small part of the answerers were told that the supporting parenthood could have a little to develop.

Keywords: parenting, parenting support, child care, qualitative research, early childhood education

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT	6
2.1 Virontörmän päiväkotiki	6
2.2 Tutkimuksen taustaa ja eteneminen.....	6
2.3 Vanhemmuuden tukemisen käytännöt Virontörmän päiväkodissa	7
2.4 Kyselytutkimus ja sisällönanalyysi	8
2.5 Laadullinen tutkimus	9
3 VANHEMMUUS.....	11
3.1 Vanhemmuuden määritelmä.....	11
3.2 Vanhemmuus 2010-luvulla	11
4 VANHEMMUUDEN TUKEMINEN	13
4.1 Vanhemmuuden tukemisen perusteet.....	13
4.2 Päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma	14
4.3 Tampereen varhaiskasvatussuunnitelma	15
4.4 Vanhemmuuteen ohjaaminen	15
5 KASVATUSKUMPPANUUS VANHEMMUUDEN TUKENA	17
5.1 Kasvatuskumppanuus käsitteenä.....	17
5.2 Erilaiset vanhemmat	18
6 TUTKIMUS	20
6.1 Tutkimuskysymys	20
6.2 Tutkimustulokset.....	20
6.2.1 Lapsen päivän tapahtumat	21
6.2.2 Päiväkodin ja kodin välinen vuorovaikutus.....	22
6.2.3 Yhteiset keskustelut	22
6.2.4 Työlleen omistautuneet varhaiskasvattajat	23
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	24
8 POHDINTA	25
LÄHTEET	27
LIITTEET	29
Liite 1: Kyselylomake	29

1 JOHDANTO

Opinnäytetyössäni tuon esille vanhemmuuden tukemisen käytäntöjä ja vanhempien kokemuksia vanhemmuuden tukemisesta. Kyseisiä asioita tutkin Virontrörmän päiväkodissa syksyllä 2013. Opinnäytetyön tarkoituksena on nostaa esille asioita, joihin varhaiskasvatuksen ammattilaisten tulisi kiinnittää huomiota työskennellessään. Varhaiskasvatustyötä tehdään perheiden ja lasten hyväksi, joten on hyvä saada tietoa siitä, mitä kehitettävää työssä voisi olla.

Aihe kiinnosti minua jo alusta alkaen, sillä päiväkodissa jo jonkin verran työtä tehneenä ja varhaiskasvatuskenttää nähneenä minua kiinnostaa kehittää päivähoitoa. Haluaisin, että opinnäytetyöni olisi varhaiskasvattajille hyödyllinen ja se tulisi ammattilaisille tarpeeseen, mitä opinnäytetyöprosessin alusta alkaen halusinkin. Tulevaisuudessa tulen todennäköisesti työskentelemään lasten ja perheiden parissa, joten oli hyvä ottaa selvää vanhemmuudesta ja sen tukemisesta ja oppia itsekin lisää. Muuttuva yhteiskunta ja vanhempien lisääntyvät ongelmat heijastuvat lapsiin ja sitä kautta työhöni, joten vanhemmuutta on tärkeä osata tukea, niin että vanhempien olisi helpompi kasvattaa lapsiaan.

Halusin koota työhöni oleellisia ja ajankohtaista asioita vanhemmuuden tukemisesta. Opinnäytetyöni on tiivis paketti vähän puhutusta, mutta tärkeästä aiheesta. Opinnäytetyöni sisältää aluksi hieman taustatietoja Virontrörmän päiväkodista, varhaiskasvatussuunnitelmista ja tutkimuksen etenemisestä. Sen jälkeen käsittelen teoriaa aiheeseen liittyvistä teemoista ja lopuksi analysoin tutkimustuloksia ja teen niistä johtopäätöksiä. Kekkonen (2001, 101) artikkelissaan tiivistää vanhemmuuden tukemisen hyvin seuraavaan katkelmaan.

Lapsi tarvitsee ihmisen, joka haluaa oppia tuntemaan hänet. Ketään ei voi oppia tuntemaan ilman vuorovaikutusta. Eikä lapsi voi oppia tuntemaan itseään, ellei hänellä ole toista ihmistä peilinä. Vanhempi on lapsen ensimmäinen peili.

2 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Virontörmän päiväkoti

Virontörmän päiväkoti sijaitsee Länsi-Tampereella Ikurissa ja on osa Länsi-Tesoman päivähoitoyksikköä, johon kuuluvat myös Länsi-Tesoman päiväkoti ja erilaiset kerhot. Toiminta päiväkodissa on alkanut vuonna 1982. (Virontörmän päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma i.a.)

Päiväkodissa on 33 hoitopaikkaa 0-5-vuotiaille lapsille. Lapset ovat jaettu kahteen päiväkotiryhmään, joista toisessa ryhmässä kasvatetaan alle 3-vuotiaita ja toisessa 3-5-vuotiaita lapsia. Varhaiskasvatushenkilökuntaa päiväkodissa on 6, jonka lisäksi päiväkodissa saattaa joskus olla myös harjoittelijoita, avustajia tai opiskelijoita. (Virontörmän päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma i.a.)

2.2 Tutkimuksen taustaa ja eteneminen

Aloitin opinnäytetyöprosessin keväällä 2013. Mietin paikkoja, joissa olin ollut töissä, ja mieleeni tuli Tesoman päiväkoti. Otin yhteyttä johtajaan ja pohdimme yhdessä millaiselle aiheelle heillä olisi kysyntää ja tarvetta. Yhteistuumin päädyimme siihen, että voisin alkaa tutkia vanhemmuuden tukemiseen liittyviä asioita, sillä ne ovat ajankohtaisia koko varhaiskasvatustyökentällä. Päädyimme yhdessä siihen, että kyselylomakkeilla toteutettava tutkimus olisi tässä tapauksessa tarkoituksenmukainen, koska se olisi helppo käytännössä toteuttaa ja siihen moni vanhempi luultavasti vastaisi paremmin kuin alkaisi miettiä haastatteluun osallistumista. Toteutin tutkimukseni kyselylomakkeilla touko-kesäkuun vaihteessa vuonna 2013. Sain tutkimusluvan toukokuun lopulla ja vein kyselylomakkeet Tesoman päiväkotiin johtajan kanssa sovittujen ryhmien vanhemmille.

Menin noutamaan kyselylomakkeitani kesäkuun puolella välissä noin kahden viikon kuluttua kyselyiden jättämisestä. Yhtään lomaketta ei ollut kuitenkaan palautettu ja ke-

säsulku oli tulossa, joten tutkimukseni ei edennyt ennen elokuuta ja päiväkotien avautumista.

Kesän aikana pohdin, miten minun kannattaisi edetä, että saisin vastauksia kyselyyni. Otin yhteyttä uudestaan Tesoman päiväkodin johtajaan ja päädyimme siihen, että teen kyselyn toiseen saman alueen päiväkotiin.

Uudeksi kohteeksi valikoitui Virontörmän päiväkotit. Toteutin kyselyn Virontörmän päiväkodissa elo-syyskuussa 2013 ja sain sieltä vastauksia kyselyyni. Vastauksia kyselyyni tuli 8 ja niissä tutkimusaineistoa oli riittävästi. Vastauksista nostan esiin usein esille nousevia teemoja ja täten analysoin aineistoa sisällönanalyysillä. Haastattelin myös varhaiskasvatuksen ammattilaista Virontörmän päiväkodissa ja sillä tavalla sain tietoa myös ammattilaisen näkökulmasta samasta aiheesta. Haastattelun antaman tiedon liitän tähän Virontörmän päiväkodin teoriaosuuteen.

2.3 Vanhemmuuden tukemisen käytännöt Virontörmän päiväkodissa

Virontörmän päiväkodissa tuetaan vanhemmuutta keskustelemalla vanhempien kanssa heitä askarruttavista asioista päivittäin ja heille annetaan käytännön vinkkejä kasvatustilanteisiin. Päiväkodista käsin vanhempia tarvittaessa myös ohjataan hakemaan ammattiapua, jos tilanne lasten kanssa tuntuu siltä. (Juhola Sanna, henkilökohtainen tiedonanto 12.11.2013.)

Lapsen päivästä päiväkodissa kerrotaan vanhemmille aina jotain kuulumisia. Kun lasten vanhempia oppii tuntemaan paremmin, tietää millaisista asioista he haluavat kuulla, ja tällä tavoin voi keskittyä niiden asioiden kertomiseen enemmän. Kun tuntee lapsen perhettä yhä paremmin ja paremmin, auttaa se usein ymmärtämään lapsen tapaa toimia. Päiväkotihan tukee lasten kotikasvatusta ja auttaa perheitä kasvatustehtävässä. Kaikkien perheiden ei tarvitse toimia kotona kuten päiväkodissa toimitaan, vaan päiväkotitukee yksilöllisesti jokaista lasta ja perhettä heidän tarpeissaan. (Juhola Sanna, henkilökohtainen tiedonanto 12.11.2013.)

Varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluissa vanhemmat kertovat tavoistaan ja toiveistaan, joita sitten päiväkodissa pyritään toteuttamaan mahdollisuuksien mukaan toiminnassa ja toiminta- ja vuosisuunnitelmaa rakennetaan niiden pohjalta. Täytyy kuitenkin muistaa, että päiväkodissa toimitaan ryhmässä ja jokaisen vanhemman kaikkia yksilöllisiä toiveita ei voida aina sellaisenaan toteuttaa. (Juhola Sanna, henkilökohtainen tiedonanto 12.11.2013.)

Vuorovaikutus toimii päiväkodin ja kodin välillä hyvin, kun puolin ja toisin ollaan rohkeita ja avoimia. Lapsen tuonti- ja hakutilanteet ovat tärkeitä tilanteita päivittäin ja niihin pitää jokaisen työntekijän panostaa. Toki näissä tilanteissa tulee esiin työntekijöiden persoonat, sillä vaatii joskus rohkeutta ottaa vaikeita asioita puheeksi. (Juhola Sanna, henkilökohtainen tiedonanto 12.11.2013.)

Lapsen päiväkotipäivästä kertominen riippuu pitkälti vanhemmasta ja osittain myös henkilökunnasta. Tavoitteena on kertoa lapsen vanhemmalle aina jotain lapsen tekemisistä, joskus enemmänkin, jos on rauhallinen tilanne ja aikaa. Tilanteet päivähoidossa vaihtelevat päivittäin, mutta pääsääntöisesti aina löytyy aikaa päivittäiseen keskusteluun vanhempien kanssa, jos siihen esiintyy tarvetta. Jos on jotakin tärkeämpää ja suurempaa keskusteltavaa, niin päiväkodista järjestetään keskusteluaikaa sovitusti. (Juhola Sanna, henkilökohtainen tiedonanto 12.11.2013.)

2.4 Kyselytutkimus ja sisällönanalyysi

Kyselytutkimuksen tavoitteena on saada vastauksia tietyltä joukolta samoihin kysymyksiin. Kyselytutkimuksen aineistonkeruussa käytetään pääsääntöisesti kyselylomaketta ja tämän vuoksi kysymysten sisältöä ja määrää täytyy tarkkaan harkita. Kyselyyn vastaajien on voitava vastata joka kysymykseen ilman väärinymmärryksiä. (Kyselyyn perustuvan tutkimuksen suorittaminen i.a.) Kyselytutkimus valikoitui opinnäytetyön toteutustavaksi, koska sen avulla asiakkaat usein nimettömänä uskaltavat vastata. Haastattelua mietin myös, mutta se vaatisi aina haastateltavien saamisen ja aikataulujen yhteensovittamisen. Se ei välttämättä olisi ollut kiireisten vanhempien ja opiskelijan yhteistyössä kaikkein yksinkertaisin asia saada nuo asiat toimimaan. Kysely taas toteutus-

tapana tavoittaisi kaikki ja siihen saisi vastata niin suppeasti tai laajasti kuten haluaa. Ensimmäisen kerran kyselyn Tesomalla toteuttaessani kaikki kysymykset olivat avoimia, mikä myös ehkä osittain vaikutti ihmisten vastausinnostomuuteen. Kun muokkasin lomaketta, päätin, että muutama monivalintakysymys alussa kannustaisi vastaajia edes aloittamaan kyselyyn vastaamisen. Suurin osa kysymyksistä oli kuitenkin avoimia ja niiden vuoksi en saanut vastaukseksi pelkkää määrällistä aineistoa. Avointen kysymysten ansioista sain työhöni tarvittavaa laadullista aineistoa.

Sisällönanalyysillä tutkitaan pääsääntöisesti tekstiä ja pyritään analysoimaan tutkittavaan aiheeseen liittyviä teemoja erilaisten luokittelujen avulla. Sisällönanalyysi on laadullisen aineiston analyysimenetelmä, jolla saadaan selville kirjoitetun kielen sisällöllisiä lähtökohtia. Sisällönanalyysiä käytetään sellaisissa tutkimuksissa, joissa on sanallisesti analysoitavaa aineistoa. Sisällönanalyysi kuvaa analysoitavan aineiston sisällöllistä kokonaisuutta. (Seitamaa-Hakkarainen 2000.)

Sisällönanalyysi valikoitui työhöni sen jälkeen, kun olin ensin perehtynyt eri vaihtoehtoihin. Sisällönanalyysi vaikutti kyselytutkimukseen sopivalta, sillä kyselytutkimuksessa nousee usein samoja asioita esille vastauksissa ja sisällönanalyysillä niitä on yksinkertaista analysoida. Toteutin sisällönanalyysin käytännössä niin, että luin vastaukset läpi ja huomioin usein esille nousseet teemat. Huomasin, että samoja teemakokonaisuuksia nousi monessa vastauksessa esille. Näistä nostin esiin neljä keskeisintä ja kokosin teemoista alaluvut tutkimustuloksiin.

2.5 Laadullinen tutkimus

Laadullinen tutkimus on yksi menetelmä, jolla voi analysoida tutkimusaineistoa ja jota käytetään ihmistieteissä määrällisen tutkimuksen lisäksi. Laadullisen tutkimuksen ajatuksena on ymmärtää ja tulkita kuvaavaa mallia tutkittavalle ilmiölle. Laadullisen tutkimuksen aineistonkeruussa on otettava huomioon monimuotoisuus. Se sisältää haastatteluja, tutkijan omia muistiinpanoja, asiakirjoja ja havainnointia. Laadullinen tutkimus on ainutkertaista ja riippuvainen tilanteista. Laadullisen tutkimuksen tehtävä on lisätä ymmärrystä, mallintaa asioita, mahdollistaa erilaisia tulkintoja ja antaa asioille merki-

tyksiä. Laadullinen tutkimus tarkoittaa usein tilan antamista tutkittavien henkilöiden näkökulmille ja kokemuksille sekä perehtymistä tutkittavaan ilmiöön liittyviin ajatuksiin, tunteisiin ja vaikuttimiin. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 16–55.)

Laadullisessa tutkimuksessa käytetään usein harkinnanvaraista otantaa. Tutkittavia yksiköitä ei valita kovin suurta määrää ja niitä tutkitaan perusteellisesti, joten erittäin tärkeää on aineiston laatu, ei määrä. Aineisto pyritään valitsemaan teoreettisesti perustellen ja tarkoituksenmukaisesti. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 16–55.) Laadullisen tutkimuksen yksi tärkeä piirre on elämismaailman tutkiminen. Laadullisen tutkimuksen nimitystä voidaan kritisoida, sillä se saattaa olla harhaanjohtava ja voi antaa vaikutelman pehmeämmästä ja paremmasta tutkimuksesta pinnalliseen kvantitatiiviseen verrattuna. Hyvin suunnitellulla ja toteutetulla tutkimuksella, tutkittavaa ilmiötä useista näkökulmista lähestymällä sekä tutkimuksia toistamalla voidaan tavoittaa monipuolista tutkimustietoa. Useimmiten aineistolähtöisyys yhdistetään laadulliseen tutkimukseen ja teorialähtöisyys määrälliseen. (Metsämuuronen 2006, 81–88.)

Laadullisen tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys ovat selkeitä asioita. Teorian merkitys laadullisessa tutkimuksessa on tärkeä ja sen vuoksi teoriaa tarvitaan välttämättä. Tutkimuksen ei tarvitse olla pelkästään joko laadullista tai määrällistä. Laadullisessa tutkimuksessa on usein enemmän tai vähemmän mukana määrällisiä osuuksia. Jakoa laadullisen ja määrällisen välillä voidaan käyttää aineiston muodon erottelussa, kunhan käsitteisiin liittyvät stereotyyppit pyritään unohtamaan. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 16–55.)

Laadullista tutkimusta voidaan toteuttaa todella monella erilaisella menetelmällä. Näissä menetelmissä yhteisenä piirteenä korostuu muun muassa kohteen tarkoitukseen ja merkitykseen, kohteen esiintymisympäristöön ja taustaan, ilmaisuun ja kieleen liittyvät näkökulmat. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 16–55.)

3 VANHEMMUUS

3.1 Vanhemmuuden määritelmä

”Vanhemmuus on aarre, joka määrittelee monille koko elämän tarkoituksen” (Suomen vanhempainliitto i.a.). Tutkimustieto ja käytännön kokemukset osoittavat, että hyvin toimivaan vanhemmuuteen kuuluu valvontaa, rajojen asettamista, lämpöä ja hyväksyntää. Vanhemmuudessa on myös kysymys huolenpidosta ja hoivasta. Lapset saavat vanhemmiltaan niin sanottua harjoitteluvanhemmuutta, sillä kunnollinen vanhemmuus kehittyy vasta isovanhempien iässä. Vanhemmuus on ainutlaatuinen asia jokaisen lapsen ja vanhemman kannalta. Suurin osa vanhemmuuteen liittyvistä ongelmista on ratkaistavissa ammattiavun turvin. (Suomen vanhempainliitto i.a.)

Vanhemmaksi ja vanhemmuuteen kukaan ei ole valmis syntyessään, vaan siihen tärkeään tehtävään kasvetaan elämän myötä. Lapsen hyvinvointi ja ikätason mukainen kehitys ovat tärkeimpiä asioita vanhemmille. Kun vanhemman oma kokemus vanhemmuudesta on positiivinen, ei usein tarvitse pohtia vanhemmuuden lähtökohtia. Monet vanhemmat kuitenkin kokevat, että vanhemmuus on vaativaa ja se on omien kykyjen ja voimavarojen ylittävää. Vanhemmuuden ymmärtämisen ja tukemisen motiivi nousee viime kädessä lapsuudesta ja lapsesta. Mitä elävämpi muistikuva vanhemmalla on omasta lapsuudestaan ja silloin saadusta vanhemmuudesta, sitä paremmaksi ja vahvemmaksi kehittyi hänen vanhempana olemisen kykynsä. (Kekkonen 2001, 97–101.)

3.2 Vanhemmuus 2010-luvulla

Toiminta perheissä on muuttunut ja perhemuodot ovat moninaistuneet, joten on myös perheiden arki kokenut suuria muutoksia. Lasten kuuleminen perheissä on tullut entistä tärkeämmäksi ja vanhemman auktoriteettia lapseen ei pidetä ollenkaan itsestänselvyytenä. (Sevón 2013.)

Vanhemmuus on muuttunut enemmän lapsilähtöisemmäksi. Lapsilähtöinen kasvatus ja neuvottelut lasten kanssa tuottavat vanhemmille monenlaisia ongelmia, harmittavasti myös erimielisyyksiä vanhempien välille. Vanhempien mielestä lapset ja kasvatus ovat kuitenkin myönteisiä asioita ja erittäin merkityksellisiä kokemuksia. Stressiä ja muita ongelmia aiheuttavat tekijät ovat lisääntyneet pienten lasten perheissä. Vanhempien työelämän vaatimukset ovat lisääntyneet ja niistä aiheutuu myös stressiä. Vanhemman antamaa vanhemmuutta verrataan lisääntyneeseen taustatietoon, mikä omalta osaltaan saattaa lisätä vastuullisen vanhemmuuden kriteereitä. Jokapäiväisessä arjessa näkyy yhteiskunnallisia muutoksia, joista esimerkiksi talousasiat ovat joka perheelle tärkeitä. (Sevón 2013.)

Suomalaisessa yhteiskunnassa on viime vuosikymmenten aikana tapahtunut suuria muutoksia vanhemmuuden rooleissa ja niiden toteuttamisessa. Kasvatukselliset arvot ovat muuttuneet vuosien varrella paljon. Perherakenteet ovat muuttuneet sekä sosiaaliset verkostot saattavat monilla olla olemattomat. Vanhemmilla ei välttämättä ole suvun ja yhteisön antamaa tukea lasten kasvatukseen. (Helminen 2001, 59–60.)

4 VANHEMMUUDEN TUKEMINEN

4.1 Vanhemmuuden tukemisen perusteet

Vanhemmuuden tukemista edellyttävät Laki lasten päivähoidosta sekä Lastensuojelulaki. Lain mukaan päivähoidon tavoitteena on tukea päivähoidossa olevien lasten vanhempia kasvatustehtävässä ja yhdessä perheiden kanssa edistää lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehitystä (Laki lasten päivähoidosta 2a §).

Kaikkien lasten ja perheiden kanssa työskentelevien on tuettava vanhempia ja huoltajia heidän kasvatustehtävässään ja pyrittävä tarjoamaan perheelle tarpeellista apua tarpeeksi ajoissa sekä ohjattava lapsi ja perhe tarvittaessa lastensuojelun piiriin (Lastensuojelulaki 2007 2§).

Vanhemmuuden tukeminen päiväkodissa perustuu lähinnä vanhempien ja työntekijöiden eriäviin kasvatuskäsityksiin ja lapsen rajojen asettamiseen. Vanhemmuuden tukemisen tarpeen kiinnostus vanhemmilla perustuu lapsen käytökseen, toimintaan, kehitykseen ja terveyteen liittyviin asioihin. Aloitteen keskusteluun kyseisistä aiheista tekee sattumanvaraisesti työntekijä tai vanhempi. (Kekkonen 2004, 91.)

Vanhemmuuden tukeminen päiväkodeissa on äärettömän tärkeää, mutta voimavaroja, aikaa ja henkilöstöä on liian vähän. Vanhemmille saavat useammin konkreettista opastusta lapsen kasvatuksessa, hoidossa ja vuorovaikutuksessa kuin otetaan puheeksi vanhemmuuden mukanaan tuomia perhe-elämän ongelmia. Perhemuotojen moninaisuus, perheiden sosiaaliset verkostot ja lasten yleistyvät ongelmat asettavat uusia vaatimuksia henkilökunnalle. Myös vanhempien aikaisempaa suurempi tietous kasvatustapaista on työntekijöille uusi haaste. (Lammi-Taskula & Varsa 2001, 34–47.)

4.2 Päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma

Virontörmän päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelmassa kootaan yhteen tärkeitä kumppanuuteen liittyviä asioita. Vanhemmat ensisijaisesti kasvattavat lapsensa, mutta päiväkodin henkilöstö tukee omalla asiantuntijuudellaan vanhempia lasten kasvatukseen ja kehitykseen liittyvissä asioissa. Avoin päivittäinen vuorovaikutus vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan välillä on hyvän kasvatuskumppanuuden perusta. (Virontörmän päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma i.a.)

Vanhempien osallisuus lasten varhaiskasvatuksessa on huomioitavan tärkeä asia. Lapsen aloittaessa päivähoidon, vanhempien toivotaan sopivan päiväkotiin ja ryhmään tutustumisaika etukäteen ennen hoidon alkua. Tällä tavoin vanhemmilla on mahdollisuus kertoa lapsestaan rauhassa ja esittää kysymyksiä päiväkodin toiminnasta ja tavoitteista. Myös lapsen on mahdollisesti helpompi aloittaa päivähoito ryhmässä, johon hän on jo hieman ehtinyt tutustua. (Virontörmän päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma i.a.)

Henkilökunnan ja vanhempien yhteistyö on tärkeää kasvatuskumppanuutta. Työn tavoitteena on rehellinen ja avoin vuorovaikutus lapsen parhaaksi. Päivittäiset keskustelut henkilökunnan ja vanhempien välillä luovat pohjaa hyvälle yhteistyölle ja kasvatuskumppanuudelle. (Virontörmän päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma i.a.)

Syksyisin vanhemmat osallistuvat päiväkodin työntekijän kanssa keskusteluun, jossa yhteistyössä laaditaan jokaiselle lapselle henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma. Siinä asetetaan tavoitteita lapsen kehitykselle ja toiminnan sujumista arvioidaan keväällä. Lapsen oman varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan vanhempien kanssa myös koko ajan meneillä olevan kauden aikana tarvittaessa. (Virontörmän päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma i.a.)

Vanhemmilla on aina mahdollisuus varata keskusteluaikoja henkilökunnan kanssa varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluiden lisäksi, mikäli heillä ilmenee kysymyksiä lapsen kasvusta, kehityksestä tai muusta toiminnasta päiväkodissa. Päiväkodissa järjestetään vuosittain myös tapahtumia ja juhlia, joihin koko perhe on tervetullut ja näin he voivat saada tunteen osallisuudesta lastensa päivähoitoon. (Virontörmän päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma i.a.)

4.3 Tampereen varhaiskasvatussuunnitelma

Vanhemmat ovat lastensa tärkeimpiä kasvattajia. Kodin ulkopuolisesta varhaiskasvatuksesta vastaa usein päiväkoti ja sen työntekijät. Päivähoidon varhaiskasvatus on tavoitteellista ja suunnitelmallista työtä sekä vuorovaikutusta ja yhteistoimintaa, jossa lapsen omaehtoisella leikillä on keskeinen tarkoitus. (Tampereen varhaiskasvatussuunnitelma 2007.)

Varhaiskasvatuksen keskeisiä teemoja on monta Tampereen kaupungilla. Ensimmäinen tärkeä asia on se, että jokaisella lapsella on oikeus varhaiskasvatukseen. Toinen teema on se, että vanhemmilla on ensisijainen vastuu lastensa kasvattamisesta. Yhteiskunnalla on tarjolla palveluita, jotka tukevat lapsen kotikasvatusta. (Tampereen varhaiskasvatussuunnitelma 2007.)

Varhaiskasvatus, esiopetus varhaiskasvatuksen mahdollisena osana ja perusopetus muodostavat lapsen kehityksen ja kasvun kannalta johdonmukaisen jatkumon ja kokonaisuuden. Päivähoito on keskeinen yhteiskunnallisen varhaiskasvatuksen toimintaympäristö ja varhaiskasvatus on prosessi, jossa lapsen oppimisen ja kasvun tukeminen sekä hoiva yhdistyvät. Varhaiskasvatuksessa on tärkeää lasten, varhaiskasvatuksen henkilöstön sekä vanhempien yhteinen vuorovaikutus ja kasvatuskumppanuus. (Tampereen varhaiskasvatussuunnitelma 2007.)

4.4 Vanhemmuuteen ohjaaminen

Vanhemmuuteen ohjaaminen tarkoittaa sitä, että vanhempia ohjataan havainnoimaan lapsen tarpeita, jotta vanhemmuus toteutuisi mahdollisimman hyvin. Tähän tavoitteeseen päästäkseen on matkalla paljon välietappeja ja niillä on hyvä pysähtyä tarkastelemaan asiaa vielä enemmän. Vanhempi, jolla on huono itsetunto, vastaa enemmän yhteiskunnan asettamiin vaatimuksiin, kuin siihen mitä lapsi oikeasti tarvitsee. Hyvä vanhemmuus ei tarkoita sitä, että aikuinen tai kasvatus olisi täydellinen. (Riihelä 2012, 23–24.)

Vanhemmuuteen rankkoja puolia sekä harmeja tuovat rajojen asettaminen ja vanhemman sekä lapsen syyllisyys. Vastuuta vanhemmuuteen tuo rajojen määrittely. Rajat luovat turvallisen ympäristön lapselle, mutta asetetut rajat eivät kuitenkaan saa haitata lapsen kehitystä. Rajat tulisi asettaa jokaisessa kehitysvaiheessa uudestaan. (Riihelä 2012, 23–24.)

On tärkeää todeta virhe yhdessä lapsen kanssa, jos lapsi on tehnyt jotain sopimatonta. Virhe on myös tärkeä selvittää ja lopuksi osata unohtaa. Lapsen on hyvä oppia käsittelemään tunteita oikealla tavalla aikuisen johdolla. Jos lapsen annetaan potea syyllisyyttä, eikä virhettä anneta anteeksi, lapsi saattaa syyllistyä ja tuntea häpeää. Häpeän tunne on paljon vaikeampi lapsen ymmärtää kuin syyllisyys. Jotta pystyy antamaan anteeksi virheet toisille, on opittava antamaan anteeksi myös itselle. Vanhempien voimavaroina on halu rakastaa omaa lastaan, antaa hänelle turvaverkko elämään ja pitää hänestä huolta. (Riihelä 2012, 23–24.)

Arvoista ja tunteista on tärkeää vanhemman osata puhua lapselle. Kun vanhempi osaa tunnistaa omat tunteensa, on helpompi sallia lapseltaan kaikenlaisten tunteiden osoitukset. Lapselle on hyvä puhua tunteista, jotta lapsi oppii omakohtaisestikin tunnistamaan ja nimeämään erilaisia tunteita. Vanhemman ei tule koskaan kaataa omaa tunnevyöryään lapsen harteille eikä asettaa niitä lapsen syyksi. Vanhemmalla tulee olla taidot käsitellä itse omat tunteensa. Mahdollisimman hyvä ja tasapainoinen elämä on jokaisen vanhemman toive omalle lapselleen. Lapselle onkin tärkeää kertoa, mitä arvoja vanhemman omasta mielestä kuuluu hyvään elämään. (Riihelä 2012, 23–24.)

5 KASVATUSKUMPPANUUS VANHEMMUUDEN TUKENA

5.1 Kasvatuskumppanuus käsitteenä

Kasvatuskumppanuus liittyy olennaisena osana vanhemmuuteen ja vanhemmuuden tukemiseen. Toimintaa, jota päiväkodissa tehdään yhdessä vanhempien kanssa lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseksi, kutsutaan nimellä kasvatuskumppanuus. Kasvatuskumppanuus sisältää henkilökunnan ja vanhempien välistä luottamusta, kunnioitusta ja tasavertaisuutta. Erityisesti kunnioitus ilmenee sanoissa ja teoissa, joilla viestitetään, että hyväksymme toisen sellaisena kuin hän on. Vanhemmat tuntevat lapsensa parhaiten ja heillä on lastensa ensisijainen kasvatustavastuu. Henkilökunta antaa kasvatustavpanoksensa on koulutuksen ansiosta ja henkilökunnalla on vastuu kasvatustavkumppanuuden ja vuorovaikutussuhteen kehittymisestä. (Varhaiskasvatustavsuunnitelman perusteet 2005, 29.)

Kasvatustavkumppanuuden juuret ovat lapsen tarpeissa ja päivähoidon toiminta on lapsen edun mukaista ja toiminta ohjaa myös lapsen oikeuksien toteutumista. Vanhempien sekä varhaiskasvatustavtajien tiedot lapsesta kohtaavat hyvässä kasvatustavkumppanuussuhteessa ja tämä kokonaisuus yhdessä luo parhaat edellytykset lapsen kehitykselle. Kasvatustavkumppanuuden arvoista ja vastuista henkilökunta ja vanhemmat keskustelevat keskenään. Vanhempien välistä yhteistyötä on henkilökunnan myös tärkeää yrittää kehittää kasvatustavkumppanuuden avulla. (Varhaiskasvatustavsuunnitelman perusteet 2005, 29.) Kasvatustavkumppanuuden pohja on päivähoitolaissa, jossa määritellään päivähoidon keskeiseksi tehtäväksi vanhempien tukeminen kasvatustavtehtävässä. (Riihelä 2012).

Kasvatustavkumppanuuden lähtökohtia voidaan löytää neljä erilaista. Perheen omat kulttuuriset arvot määrittelevät kasvatustavkumppanuutta, eli millaisia perhearvoja ja – rooleja on olemassa ja millaisia odotuksia perheelle niille on. Kasvatustavkumppanuutta muokkaa myös perheen elämäntilanne ja perheen kokemis- ja käsittelykyvyt eri tilanteissa. Päivähoidon organisaatio ja arvot ovat myös vahvasti kasvatustavkumppanuuteen vaikuttavia tekijöitä. Päiväkodin näkemys kasvatustavkumppanuudesta vaikuttaa siihen, muodostuuko kodin ja päiväkodin välille hyvä kasvatustavkumppanuussuhde. Henkilökunnan ammatillinen pätevyys on suuri osa onnistunutta varhaiskasvatustavta. Varhaiskasvatustavksella on mo-

nen mielestä tärkeä tehtävä perheen kasvatustyön tukemisessa. (Keskinen & Virjonen 2004, 85–86.)

Vanhempien osallisuus on tärkeä osa kasvatuskumppanuutta. Vanhemmat ovat lastensa asioiden asiantuntijoita ja heidän on tärkeä tuoda niitä esille. Lapsen tarpeet ja oikeudet ovat tärkeimpiä asioita tulla huomioiduiksi. Vanhempien ja varhaiskasvattajien tulee olla tietoisesti sitoutuneita yhteistoiminnan hyväksi ja valmiita jakamaan tietoja sekä kokemuksia lapsen ikätasoisien kehityksen tukemiseksi. Molempien osapuolten pitää olla sitoutuneita kumppanuussuhteeseen, sillä ilman molempien osapuolten luottamusta kasvatuskumppanuus ei toteudu tarkoituksen mukaisesti. Luottamus on yksi tärkeä vahvistava tekijä osapuolten välillä. Luottamus saa vahvistusta hyvän yhteistyön kehityksessä. (Riihelä 2012.)

Toisen ihmisen kuunteleminen ja kuuleminen ovat myös kasvatuskumppanuuden edellytyksiä. Keskustelutilanteessa molempien keskustelevien osapuolten tulee todellakin olla läsnä ja kuulijan on tärkeää osoittaa olevansa kiinnostunut kyseisistä asioista. Arvostetun tunteen itselleen saa asennoitumalla myönteisesti ja olemalla mahdollisimman avoin. (Riihelä 2012.)

Kasvatuskumppanuus pohjautuu edellä mainittujen asioiden lisäksi dialogille. Aidon vuorovaikutuksen, jossa molempien osapuolten ajatukset ovat samanarvoisia, voi mahdollistaa ainoastaan toisen ihmisen kuuleminen. Vuorovaikutus antaa tilaa molempien mielipiteille, joita saa ja pitää nostaa keskusteluissa esille. Nämä asiat ohjaavat kasvatuskumppanuutta ja tällä tavoin siirrytään entistä perhekeskeisempään toimintatapaan vanhan tietoperustaisen tavan sijaan. (Riihelä 2012.)

5.2 Erilaiset vanhemmat

Perhekeskeisyys ei ole tae sille, että kasvatuskumppanuus toteutuisi kaikkien perheiden kanssa yhtä vaivattomasti ja helposti. Monet vanhemmat ovat halukkaita osallistumaan lapsensa päivähöitoon, mutta perheiden kirjo on silti laaja, eivätkä kaikki ole yhtä innokkaina mukana päivähöitomaailmassa. Tämä asia edellyttää erilaisten yhteydenpito-kanavien kehittelyä perheiden ja päivähöidon välille. Päivähöidon asiakkaina on myös

perheitä, joissa vanhempien oma jaksaminen on koetuksella ja he helposti siirtävät kasvatusvastuutaan muille henkilöille. Tällaisilla vanhemmilla on usein vaikeuksia oman vanhemmuus-käsitteensä kanssa ja lapset eivät ole näiden vanhempien elämän keskipisteessä. On tärkeää, että päivähoidon varhaiskasvattajilta löytyy voimavaroja näiden perheiden neuvomiseen ja tukemiseen vanhemmuuden osalta. (Keskinen & Virjonen 2004, 82.)

Osa vanhemmista kritisoi jatkuvasti päivähoitoa sen vuoksi, että he haluaisivat saada lapsilleen mahdollisimman hyvää hoitoa ja huolenpitoa. Valtaosa vanhemmista on kuitenkin tyytyväisiä lastensa päivähoidon. Lastensa hoitoon tyytyväisten vanhempien kanssa yhteistyö on helpompaa kuin tyytymättömien vanhempien. Kasvatuskumppanuuteen pyritään kaikkien kotien kanssa, riippumatta perheiden erilaisuudesta, sillä kotikasvatuksen tukeminen ja päivähoiton kasvatuksen toteuttaminen on lailla merkitty osaksi päivähoitohenkilökunnan työtä. Lasten vanhempia halutaan kannustaa tuomaan esille lasta koskevia asioita ja osallistumaan täten yhä enemmän päivähoitoon. (Keskinen & Virjonen 2004, 82–83.)

Vanhemmuuden tukeminen on osa päiväkodissa tehtävää tärkeää työtä. Varhaiskasvatushenkilökunnan tulee kannustaa vanhempia kasvatukseen ja tuoda myös perheen myönteisiä voimavaroja esille. Positiivisten asioiden vahvistaminen on tärkeää sekä kasvatuskumppanuudessa että myös vanhemmuuden tukemisessa. (Keskinen & Virjonen 2004, 83.) Kasvatuskumppanuus parhaimmillaan toteutettuna on tasavertaisten osapuolten vuorovaikutussuhde, jossa tieto ja asiantuntemus kohtaavat sekä yhdistyvät matkan varrella. Hyvästä yhteistyösuhteesta kertoo se, että vaikeistakin asioista voidaan keskustella eikä toista osapuolta tarvitse pelätä. (Keskinen & Virjonen 2004, 81.)

Nyky-yhteiskunnassa on paljon yksinhuoltajaperheitä, joissa yksi aikuinen joutuu kantamaan yksin vastuun koko lasten kasvatuksesta. On myös paljon uusperheitä, joissa aikuisten roolit eivät välttämättä ole vielä jäsenyneitä. (Helminen 2001, 59-60.)

6 TUTKIMUS

6.1 Tutkimuskysymys

Opinnäytetyöni tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, millaista tukea Vironmäen päiväkodin lasten vanhemmat kokevat saavansa vanhemmuuteen ja millaista tukea he haluaisivat saada. Tutkimusaiheesta laadittuihin kysymyksiin vanhemmat vastasivat kyselylomakkeilla ja kysymyksiin vanhemmat saivat kertoa omia kokemuksiaan, näkemyksiään ja toiveitaan.

Kyselylomakkeen kysymykset käsittelivät aiheita muun muassa lapsen päiväkotipäivästä, kohtaamisesta, vuorovaikutuksesta ja yhteistyöstä. Seuraavassa alaluvussa käsitelen ja erittelen saatuja tutkimustuloksia usein esille nousevien teemojen kautta.

6.2 Tutkimustulokset

Analysoin opinnäytetyön tutkimustuloksia sisällönanalyysillä. Aineistoa tarkastellaan eritellen, yhtäläisyyksiä ja eroja etsien sekä tiivistäen.

Kyselyvastauksissa ilmeni, että vanhemmat olivat kokonaisuudessaan tyytyväisiä päiväkodin ja kodin väliseen vuorovaikutukseen ja heidän mielestään se toimii hyvin. Vanhempien mielestä päiväkodissa otetaan huomioon hyvin myös perheen odotukset päivähoidolta. Päiväkoti osaa antaa myös yksilöllistä tukea ja apua perheille ja vanhemmuuteen.

Vanhempien mielestä päiväkotipäivästä kerrotaan yleisesti ottaen riittävästi. Heidän mielestään päiväkodin henkilökunnalla on riittävästi aikaa perheille ja vanhemmille. Vastauksista nousi esiin myös se, että päiväkotitoiminta oli pyytänyt ilmoittamaan, jos vanhemmasta tuntuu, ettei henkilökunnalla ole tarpeeksi aikaa.

Luottamussuhde syntyy vanhempien mielestä kaikista parhaiten hyvän keskusteluyhteyden ja lapsen hyvinvoinnin kautta. Vanhempien mielestä on tärkeää, että he näkevät

hoitajien välittävän ja olevan kiinnostunut heidän lapsestaan. Suurimman osan mielestä palautteen antaminen työntekijöille ei ole vaikeaa. Huonon palautteen antamisesta oltiin montaa mieltä ja se on usein myös riippuvainen asian laadusta. Pääosin oltiin sitä mieltä, että hankalista asioista voi puhua päiväkodin henkilökunnan kanssa.

Kyselylomakkeen alkupään kysymykset olivat monivalintakysymyksiä ja niihin tuli melko yhtenäisiä vastauksia vastaajilta. Vuorovaikutus toimi kaikkien vastaajien mielestä hyvin ja kaikkien vastaajien mielestä päiväkodissa otetaan huomioon hyvin perheen odotukset päivähoidolta. Suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että päivähoidossa huomioidaan perhe kokonaisuutena, mutta yksi vastaaja oli sitä mieltä, että päiväkodissa otetaan huomioon vain lapsi. Kaikki vastaajat kertoivat keskustelevansa henkilökunnan kanssa päivittäin muutakin kuin pelkät tervehdykset aamulla ja iltapäivällä. Puhteenaiheet liittyivät päivän tapahtumiin, lapsen terveyteen ja ajankohtaisiin asioihin.

Lapsen päiväkotipäivään liittyvässä kysymyksessä suurin osa vastaajista kertoi, että päivästä kerrotaan kysymättä. Yksi vastaaja kertoi, että joskus hän kysyy itse ja joskus kerrotaan kysymättä.

Vanhemmuuden tukemiseen liittyviä suuria aihekokonaisuuksia löytyi neljä, joita seuraavissa kappaleissa tarkastelen lähemmin.

6.2.1 Lapsen päivän tapahtumat

Opinnäytetyön kyselyn perusteella vanhemmat kokivat suureksi osaksi vanhemmuuden tukemista sen, että lapsen päivän tapahtumista kerrotaan vanhemmille oleellisia asioita. Nukkumisen ja syömisen vanhemmat kokivat tärkeiksi asioiksi, ovathan ne jokaiselle ihmiselle elintärkeitä. Pienelle lapselle ne ovat erityisen tärkeitä, sillä ne ovat kasvun edellytyksiä ja täten nämä asiat ovat tärkeitä vanhempien tietää. Lapsen käyttäytyminen sekä päivän aikana leikityt leikit ja laulettu laulut ovat tärkeitä kertomisen aiheita myös, sillä niiden avulla vanhemmat oppivat tuntemaan lastansa paremmin ja täten pystyvät tukemaan lasta näissä asioissa enemmän. Vanhemmuuden tukemistakin vanhemmat pystyvät ottamaan paremmin vastaan, kun ovat lastensa asioista perillä. Jos tuntee lapsensa vain päällisin puolin, vanhempi ei osaa antaa hänelle kaikkea, mitä hän mahdolli-

sesti tarvitsee. Jos tuntee lapsensa myös syvemmältä, osaa antaa lapselleen enemmän ja tähän asiaan, jos vanhempi haluaa ottaa tukea vastaan, on se täten helpompaa, kun on tietoinen lapsensa asioista.

6.2.2 Päiväkodin ja kodin välinen vuorovaikutus

Vuorovaikutus päiväkodin ja kodin välillä on ensiarvoisen tärkeää, sillä muuten kuin asioista puhumalla ei paljon saa tietoa toisen ajatuksista. Se, että pystyy asioista puhumaan rehellisesti ja avoimesti sekä vanhemmille että henkilökunnalle, on mainitsemisen arvoinen asia. Myös molemminpuolinen kunnioitus on asia, jonka avulla vanhemmuuden tukemista ilmenee.

Kyselyvastauksissa oltiin osittain sitä mieltä, että vaatii vanhempien omaa aktiivisuutta saada tukea vanhemmuuteen. Toiset vanhemmat taas olivat sitä mieltä, että vanhemmuutta tuetaan kyllä koko ajan näillä esiin nousseilla teemoilla, eikä tuen saaminen johdu omasta aktiivisuudesta.

6.2.3 Yhteiset keskustelut

Päivittäiset keskustelut koettiin erittäin paljon vanhemmuutta tukeviksi. Keskustelunaiheet, joista vanhemmat kokivat olevan apua vanhemmuuden tukemisessa, olivat lapsen kasvu ja kehitys sekä terveyteen liittyvät asiat. Keskustelua vanhempien puolelta toivottiin esimerkiksi uhmaikäisten kasvatusvinkeistä ja lasten vaatetuksesta. Vanhemmat toivoivat, että päiväkodista kerrottaisiin myös, mitä vaatteita lapsella olisi hyvä olla mukana pitkin vuotta ja mitä muita tärkeitä tarvikkeita lapsi mahdollisesti tarvitsee mukaan. Keskustelua lapsen kaverisuhteista toivottiin myös enemmän, sillä kaverit päiväkodissa ovat pitkälti niitä, joiden kanssa lapset aikaa viettävät.

6.2.4 Työlleen omistautuneet varhaiskasvattajat

Kyselyvastauksissa kiiteltiin hyvää varhaiskasvatushenkilökuntaa Vironmäen päiväkodissa. Henkilökunnan kanssa on ilo asioida lasten asioissa ja henkilökunnalle voi usein vaikeistakin asioista puhua ja niistä keskustella. Vastauksissa nousivat esiin myös ajankohtaiset asiat, joista henkilökunnan kanssa keskustellaan. Myös niin sanottujen turhien asioiden ja ajankohtaisten asioiden keskustelu lähentää työntekijää ja vanhempaa, sillä kun vanhemmalla on tunne, että työntekijän kanssa voi jutella myös muista kuin lapsen liittyvistä asioista, tuntuu vuorovaikutussuhde rennommalta ja ihmiset molemmin puolin helpommin lähestyttäviltä. Vuorovaikutusta siis vanhemman ei tarvitse pelätä, kun on jo saanut tutustuttua henkilökuntaan.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyöni aiheena oli vanhemmuuden tukeminen ja tutkimukseni käsitteli vanhempien kokemuksia ja näkemyksiä vanhemmuuden tukemisesta.

Vastauksista nousi esiin se, että päivähoidossa otetaan huomioon joidenkin vastaajien mielestä pelkästään lapsi koko perheen sijaan. Tämä on mielenkiintoinen asia ja tulevana ammattilaisena pitää kiinnittää tähän todella huomiota. Päiväkodin työntekijät nimittäin ovat niitä, joiden pitäisi ottaa huomioon lapsen lisäksi hänen koti- ja perhetilannekin, sillä ne ovat suuria asioita, jotka voivat vaikuttaa lapsen olemiseen tai käyttäytymiseen päiväkodissa. Kuten laitkin määräävät, ovat lasten ja perheiden kanssa työskentelevät juuri heitä, jotka tukevat vanhempia lapsen kehityksessä ja kasvussa (Lastensuojelulaki 2007 2§).

Jos vanhempien ja henkilökunnan keskustelut eivät pyöri vain lapsen asioissa, se kertoo jo hyvin rennosta ja ei-jännittyneestä vuorovaikutussuhteesta, johon kaikkien olisi hyvä pyrkiä. Jos vuorovaikutussuhde on tarpeeksi avoin eikä ylimääräisiä kaunoja osapuolten välillä ole, on helpompi myös puhua vaikeista asioista lasten vanhempien kanssa.

Se, että vanhemmuuden tukemiseen liittyviin kysymyksiin oli vastattu vaihtelevalla menestyksellä ja pienellä epävarmuudella, kertoo mielestäni siitä, että käsite ”vanhemmuuden tukeminen” ei ole kovinkaan tuttu monelle vastaajalle. Juuri sen vuoksi tein tämän opinnäytetyön, jotta vanhemmat saisivat enemmän tukea vanhemmuuteensa ja tietäisivät, mitä se tuki konkreettisesti on ja ottaisivat siitä kaiken irti.

Kaikki vastaajat olivat kokonaisuudessaan tyytyväisiä päiväkotiin ja hoitajiin, jopa loistavaksi sanottiin päiväkotia ja ihaniksi hoitajia ja opettajia. Näistä kommentista ja muista vastauksista päätellen asiat Virontörmän päiväkodissa ovat kunnossa ja vanhemmuutta tuetaan.

Vanhemmat kokivat päivähoidon ja vanhemmuuden tukemisen juuri sillä tavoin, mitä päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelman antaa ymmärtää toiminnasta. Varhaiskasvatussuunnitelmassa nousivat esiin esimerkiksi vuorovaikutus, terveys ja keskustelut ja nämä samat aiheet löytyivät myös vanhempien kyselyvastauksista. (Virontörmän päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma i.a.)

8 POHDINTA

Opinnäytetyön tutkimukseni perusteella vanhemmuutta todella tuetaan Virontörmän päiväkodissa monin keinoin. Kun jokainen vastaaja on vastannut tiettyyn kysymykseen samaa asiaa, ei tässä tutkimusotoksessa ole vaihtoehtoa, ettei asia niin olisi, koska kaikki vastaajat ovat samaa mieltä.

Aloin pohtia sitä, valikoituivatko tutkimukseeni vain ne vanhemmat, joiden mielestä vanhemmuutta tuetaan, vai ovatko kaikki vanhemmat oikeasti samaa mieltä. Otos oli vain yhdestä päiväkodista, eikä esimerkiksi koko Tampereen tasolla. Uskon, että tähän tutkimukseen valikoituivat sattumanvaraisesti ne vastaajat, jotka suhtautuivat vanhemmuuden tukemiseen positiivisesti. Virontörmän päiväkotia on kuitenkin melko pieni suhteessa Tampereen suurimpiin päiväkodeihin ja kokemukseni mukaan pienessä päiväkodissa asiat usein ovat paremmin ja henkilökunta helpommin lähestyttävissä ja saatavilla. Pienessä päiväkodissa ei vanhempien tarvitse kokea sitä, että heidän tarvitsisi etsiä lastaan joka päivä ison talon syövereistä ja kokea päiväkodin ”laitosmaisuuksia” pitkien käytävien ja laajojen tilojen vuoksi. Ajattelen, että juuri tämän vuoksi kaikkien Virontörmän päiväkodin lasten vanhemmat saattavat olla melko tyytyväisiä päiväkotia kokonaisuutena ja siinä samassa myös vanhemmuuden tukemisasiat ovat kunnossa.

Kyselylomakkeen avulla tehty tutkimus ei ole aukoton menetelmä. Tein ainakin sellaisen huomion, että kun ei ole asiasta itse henkilökohtaisesti kysynyt, ei voi vanhemman tunnetilaa vastatessa tietää. Joistakin vastauksista olisi voinut saada enemmän irti tai erilaisen kuvan, jos olisi tehnyt tutkimuksen haastattelemalla. Myös jotkut kirjoitetut vastaukset voi tulkita kahdella eri tavalla, eikä tutkija välttämättä tiedä, kumpaa vaihtoehtoa vastaaja tarkoittaa vai tarkoittaako lainkaan kumpaakaan niistä.

Jälkeenpäin ajateltuna tutkimukseni olisi voinut toteutua paljon paremminkin. Minun olisi pitänyt jakaa kyselylomakkeita useampaan päiväkotia tai luopua kokonaan kyselylomakkeista ja vaihtaa aineistonkeruumenetelmäni haastatteluun. Haastattelu toisaalta on sellainen menetelmä, että siinä vain tarvitsee saada vanhemmat jollain tavoin motivoituneiksi, että tulisivat haastateltaviksi. Ehkä joku kannustin, elokuvalippu tai muu samankaltainen hyödyke, olisi voinut houkutella vastaajia. Kyselylomakkeeseen halusin alkuun muutaman vaihtoehtokysymyksen, sillä monen mielestä olisi vaihtoehtokysy-

myksiin luultavasti helpompi vastata kuin avoimiin kysymyksiin. Sen vuoksi tein myös omaan kyselyyni sekä vaihtoehto- että avoimia kysymyksiä, että vaihtoehtokysymykset alussa kannustaisivat vastaajan vastaamaan loppuun asti ja vastaajat kirjoittaisivat avoimiin kysymyksiin myös vastauksia.

Myös tutkimuksen toteuttamisen ensimmäinen ajankohta olisi voinut paremmin olla mietittynä. Ajankohta kun ajoittui juuri kevätkauden päätökseen ja moni lapsi jäi kesälomille tai jopa kokonaan päiväkodista pois, uskon, että monellakaan vanhemmalla ei enää siinä kohtaa ollut yhtään motivaatiota vastata mihinkään niin sanottuun ylimääräiseen ja turhaan kyselyyn.

Kyselyssäni nousi myös esille, että vanhemmat halusivat tietää, onko ollut mitään ihmeellistä lapsella päivän aikana. Toki vanhemmat saavat kysyä juuri tuolla tavalla ja noilla sanoilla jos haluavat, mutta onko se vanhemmuuden tukemista ja ammatillista toimintaa, jos ammattilaiset kertovat lapsen päiväkotipäivästä juuri noilla sanoilla, jos siis kaikki on sujunut kuten yleensäkin? Olisihan se ihanteellista, että joka päivä laittaisi jokaisesta lapsesta ylös, millainen hän on juuri kyseisenä päivänä ollut, millä tuulella, mitä leikkinyt, onko ollut kavereita yms. ja tätä paperia voisi sitten näyttää muille työntekijöille, jotka lapsen kanssa ovat myös tekemisissä. Kun usein saattaa lapsen luovuttaja vanhemmalle olla esimerkiksi jopa eri ryhmästä isoimmissa päiväkodeissa, eivät kaikki aikuiset tiedä tai muista sanoa, mitä kaikkea päivän aikana on tapahtunut. Ja vaikkei olisikaan mitään ns. ihmeellistä, voisi silti kertoa vähän enemmän kuin vain, että hyvin on mennyt. Kun vanhemmat saisivat päiväkodista yksityiskohtaisempaa tietoa lapsen päivästä, he voisivat alkaa oppia lastansakin joissain tilanteissa paremmin ja täten kehittyä myös vanhemmuudessa ja vanhempana. Ja jos alkaa oikein tarkkaan miettiä tuota ”ei mitään ihmeellistä” -fraasia, niin lapsellehan voi monikin uusi asia olla hyvinkin ihmeellistä päivän aikana. Tällä tavoin ajatellen lapsellahan on ollut jotain ihmeellistä päivän aikana ja siksi haluaisin tätä fraasia vähennettävän päivähoiton käytössä.

Vaikka välillä tuntuisi, että vanhemmalla ei ole aikaa kuunnella tai kiinnostusta lapsen päivän tekemisiin, on varhaiskasvatuksen ammattilaisilla velvollisuus jotakin lapsen päivästä kertoa ja tällä tavoin tukea vanhemmuutta.

LÄHTEET

- Helminen, Marja-Liisa 2001. Vanhemmuuden roolikartan käyttö. Teoksessa Mari Rautiainen (toim.) Vanhemmuuden roolikartta: Syvennä ja sovelle. Helsinki: Suomen kuntaliitto, 59-60.
- Juhola, Sanna 2013. Lastentarhanopettaja, Virontörmän päiväkoti, Tampere. Henkilökohtainen tiedonanto 12.11.
- Kekkonen, Marjatta 2001. Vanhemmuuden roolikartta ja elämäkerrallisuus. Teoksessa Mari Rautiainen (toim.) Vanhemmuuden roolikartta: Syvennä ja sovelle. Helsinki: Suomen kuntaliitto, 97-101
- Kekkonen, Marjatta 2004. Vanhemmuutta etsimässä ja tukemassa. Lapsiperheiden peruspalveluiden kehittäminen. Stakes, raportteja 281, 91.
- Keskinen, Soili & Virjonen, Heli (toim.) 2004. Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoitossa. Helsinki: Tammi.
- KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 27.10.2013.
http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_2.html.
- Kvalitatiivinen sisällönanalyysi 2013. Viitattu 15.12.2013.
http://www.academia.edu/589363/Kvalitatiivinen_sisallon_analyysi.
- Kyselyyn perustuvan tutkimuksen suorittaminen i.a. Viitattu 15.12. 2013.
<http://www2.amk.fi/digma.fi/www.amk.fi/opintojaksot/0709019/1193463890749/1193464131489/1194289345955/1194290010211.html>.
- Laki lasten päivähoitosta L 36/1973. Viitattu 15.12.2013. <http://www.finlex.fi>.
- Lammi- Taskula, Johanna & Varsa, Hannele 2001. Vanhemmuuden aika. Vanhemmuuden tukemisen käytännöt ja haasteet osana neuvoloiden ja päiväkotien työtä. Stakes, aiheita 7/2001, 34-47.
- Lastensuojelulaki L417/2007. Viitattu 15.12.2013. <http://www.finlex.fi>.

- Metsämuuronen, Jari (toim.) 2006. Laadullisen tutkimuksen käsikirja. Gummerus Kirjapaino Oy: Jyväskylä.
- Riihelä, Heidi 2012. Vanhemmuuden tukemisen toteutuminen päiväkotikäytössä. Opinnäytetyö, Diakonia-ammattikorkeakoulu. Viitattu 15.12.2013. http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/39536/Riihela_Heidi.pdf?sequence=1.
- Seitamaa-Hakkarainen, Pirita 2000. Kvalitatiivinen sisällönanalyysi. Viitattu 15.12.2013. http://www.academia.edu/589363/Kvalitatiivinen_sisallon_analyysi.
- Sevón, Eija 2013. Pienten lasten perhearki ja myönteinen vanhemmuus. Viitattu 31.12.2013. https://www.jyu.fi/edu/laitokset/kas/tutkimus/tutkimushankkeet/pienten_lasten_arki.
- Suomen vanhempainliitto i.a. Viitattu 15.12. 2013. http://www.vanhempainliitto.fi/kotirintama/tukea_vanhemmuuteen.
- Tampereen varhaiskasvatussuunnitelma 2007. Viitattu 15.12.2013. <http://www.tampere.fi/tiedostot/5pvSAFsoF/varhaiskasvatussuunnitelma.pdf>.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi, 16-55.
- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. Stakes: oppaita 56.
- Virontörmän päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma i.a. Viitattu 15.12.2013. <http://www.tampere.fi/sote/phoito/lansi/virontvasu.pdf>.

LIITTEET

Liite 1: Kyselylomake

Hei vanhemmat!

syksy 2013

Opiskelen Diakonia-ammattikorkeakoulussa sosionomiksi (AMK) ja opiskelen myös samalla lastentarhanopettajan kelpoisuuden. Teen opinnäytetyöni Vironmäen päiväkotii aiheena vanhemmuuden tukemisen keinot, eli tarkoitukseni on kartoittaa vanhempien näkemyksiä siitä, miten vanhemmuutta tuetaan päiväkodin puolelta. Tutkimusotoksenani on n. 10 lapsen vanhemmat. Käytän vastauksia luottamuksellisesti ja nimettömänä, tulokset hävitetään tutkimuksen ollessa valmis. Valmiista tutkimuksesta ei voi erottaa ketään vastaajia. Pyydän ystävällisesti Teitä vanhempia käyttämään hetken kalliista ajastanne vastaamalla kyselyyni ja palauttamaan sen mahdollisimman pian päiväkotiryhmän henkilökunnalle. Kiitos tuhannesti avusta!

Syksyisin terveisin,

Henna Havulinna

Valitse sopivin vaihtoehto tai vastaa sanallisesti, kiitos!

1. Miten vuorovaikutus toimii päiväkodin ja kodin välillä?
  - a) hyvin
  - b) kohtalaisesti
  - c) ei ollenkaan
  - d) muuten, miten:

2. Miten päiväkodissa otetaan huomioon perheen odotukset päivähoidolta?
  - a) hyvin
  - b) kohtalaisesti
  - c) ei ollenkaan
  - d) muuten, miten:

3. Huomioidaanko päivähoidossa pelkkä lapsi vai myös perhe kokonaisuutena?
  - a) pelkkä lapsi
  - b) perhe kokonaisuutena
  - c) muuten, miten:

4. Keskusteletko päivittäin päiväkodin työntekijöiden kanssa (muuta kuin tervehdykset aamulla ja iltapäivällä)?
  - a) kyllä
  - b) en

Jos keskustele, mistä aiheista?

5. Saatto riittävästi tietoa lapsen päiväkotipäivästä?
  - a) kyllä
  - b) en

6. Kerrotaanko päivästä kysymättä vai kysykö työntekijältä itse lapsesi päivästä?
  - a) kerrotaan kysymättä
  - b) kysyn itse

7. Mitä asioita lapsen päivästä kerrotaan? Mitä haluaisit kerrottavan?

8. Tarjoaako päiväkotitukea vanhemmuuteen?

9. Jos tarjoaa, kuka antaa päiväkodissa tukea vanhemmuuteen?

10. Millaista tukea vanhemmuuteen haluaisit saada?

11. Onko työntekijöillä mielestäsi riittävästi aikaa Teidän perheelle?

12. Miten luottamusuhde mielestäsi syntyy parhaiten päiväkodin ja kodin välillä?

13. Onko palautteen antaminen päiväkodin työntekijöille vaikeaa?

14. Voiko hankalistakin asioista puhua henkilökunnan kanssa?

Muita kommentteja:

KIITOS PALJON AVUSTA!